

SAMORZĄDY ZAWODOWE ARCHITEKTÓW I INŻYNIERÓW BUDOWNICTWA

Komentarz

Joanna Smarż, Helena Kisilowska

KOMENTARZE

SAMORZĄDY ZAWODOWE ARCHITEKTÓW I INŻYNIERÓW BUDOWNICTWA

Komentarz

Joanna Smarż, Helena Kisilowska

KOMENTARZE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 20 maja 2021 r.

Joanna Smarż, nr ORCID 0000-0002-2450-8162

Helena Kisilowska, nr ORCID 0000-0003-3671-5457

Recenzent

Dr hab. Sławomir Patyra, prof. UMCS

Wydawca

Grzegorz Jarecki

Redaktor prowadzący

Tomasz Pietrzak

Opracowanie redakcyjne

Joanna Ośka

Projekt okładek serii

Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Komentarze do poszczególnych artykułów opracowały:

Joanna Smarż: art. 1–26, art. 39–44

Helena Kisilowska: art. 27–38, art. 45–63

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2021

ISBN 978-83-8246-065-0

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

WPROWADZENIE.

RYS HISTORYCZNY TWORZENIA SAMORZĄDÓW ZAWODOWYCH

Samorządy zawodowe stanowią istotną formę decentralizacji administracji publicznej. Zgodnie z Konstytucją RP sprawują one pieczę nad należyтым wykonywaniem zawodów zaufania publicznego w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony, a powierzone im zadania publiczne realizują w sposób samodzielny, pozostając pod nadzorem państwa (por. art. 17 ust. 1 Konstytucji RP).

Instytucja samorządów ma długoletnią tradycję, sięgającą okresu międzywojennego. Wówczas to szczegółowej analizie poddane zostały cechy charakterystyczne samorządów zawodowych, ich rola oraz uzasadniana była konieczność ich istnienia, jako zdecentralizowanej formy administracji publicznej.

Patrząc historycznie na zagadnienie samorządności, najwcześniej wykształcił się samorząd terytorialny, który powstał na bazie gminy. Następnie powstały samorządy gospodarcze reprezentujące interesy lokalnych i regionalnych grup gospodarczych, a dopiero później wykształciły się samorządy zawodowe. Początkowo powołane były wyłącznie w celu ochrony zawodów, które reprezentowały, ale w miarę rozwoju zmieniały charakter swojej działalności, rozszerzając ją na działania mające na celu

m.in. sprawowanie pieczy nad należyтым wykonywaniem zawodu przez swoich członków oraz zabezpieczenie interesów obywateli korzystających z ich usług. Zawsze jednak chodziło o zawody, które wymagały od osób je wykonujących najwyższych kwalifikacji merytorycznych i wartości moralnych.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 Konstytucji RP, w drodze ustawy można tworzyć samorzady zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujące pieczę nad należyтым wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony. W doktrynie podkreśla się, że umieszczenie przywołanego przepisu w rozdziale I Konstytucji RP świadczy o zaliczeniu przez ustawodawcę tej normy do zasad ustrojowych jako jednej z podstawowych instytucji demokratycznego państwa prawnego. W piśmiennictwie zwraca się także uwagę, iż „uznanie przez Konstytucję RP zawodów zorganizowanych w samorząd na podstawie art. 17 ust. 1 za zawody zaufania publicznego i ustawowe określenie warunków ich wykonywania jest przejawem działania państwa, mającym na celu zabezpieczenie sytuacji prawnej obywateli. Chodzi tu o obywateli wykonujących zawody zaufania publicznego, jak również korzystających z profesjonalnej działalności osób wykonujących zawody zaufania publicznego”¹. Konstytucyjne zadania samorządu osób wykonujących zawody zaufania publicznego to nie tylko reprezentowanie tych osób, ale również sprawowanie pieczy nad należyтым wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i w celu jego ochrony. W tym również zakresie organizacja ta wyposażona jest we władztwo administracyjne². Warto także dodać, że w nauce prawa podnosi się między innymi, iż wykonywanie zawodu zaufania publicznego będzie się charakteryzować m.in. profesjonalnym poziomem przygotowania i praktyki zawodowej, przestrzeganiem norm deontologicznych

¹ Wyrok NSA z 5.09.2013 r., I OSK 865/13, LEX nr 1557439 oraz zob. B. Banaszak, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Warszawa 2009, s. 115.

² M. Szydło, *Komentarz do art. 17 Konstytucji RP* [w:] *Konstytucja RP*, t. 1, *Komentarz do art. 1–86*, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016, s. 449.

oraz kierowaniem się w działalności zawodowej interesem osób korzystających z usług, które obdarzają świadczeniodawców zaufaniem³.

Znaczenie samorządności podkreślono już w przepisach konstytucji marcowej z 1921 r.⁴ oraz konstytucji kwietniowej z 1935 r.⁵ Żadna ze wskazanych ustaw nie wspominała jednak wprost o samorządzie zawodowym, który potraktowany został wówczas jako część szeroko rozumianego samorządu gospodarczego. Ten stan trwał przez całe dwudziestolecie. Sanacja nie wyzyskiwała dla państwa możliwości tkwiących w samorządności, ale też nie hamowała możliwości zrzeszania się. Jednak działalność samorządów zawodowych, jako demokratycznej reprezentacji wolnych zawodów, była sprzeczna z istotą Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. W związku z tym Konstytucja PRL z 1952 r.⁶ nie przewidywała możliwości funkcjonowania nie tylko samorządu zawodowego, lecz także samorządu terytorialnego, a ówczesne władze likwidowały istniejące samorzady zawodowe, nie dopuszczając do powoływania nowych.

Dopiero przemiany społeczno-polityczne, jakie dokonały się w Polsce w 1989 r., przyczyniły się do powstania państwa prawa opierającego swój

³ H. Zięba-Załucka, *Samorząd zawodowy w świetle Konstytucji RP*, M. Prawn. 2005/13(10), s. 493 oraz E. Tkaczyk, *Samorząd zawodowy w świetle Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, „Przegląd Sejmowy” 2011/19(6), s. 67. Por. także J. Mrozek, *Samorząd zawodowy a pojęcie administracji publicznej*, RPEiS 2019/2, s. 127–140.

⁴ Zgodnie z art. 68 ustawy z dnia 17.03.1921 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 44, poz. 267 ze zm.): „Obok samorządu terytorjalnego osobna ustawa powoła samorząd gospodarczy dla poszczególnych dziedzin życia gospodarczego, a mianowicie: Izby rolnicze, handlowe, przemysłowe, rzemieślnicze, pracy najemnej i inne, połączone w Naczelną Izbę Gospodarczą Rzeczypospolitej, których współpracę z władzami państwowymi w kierowaniu życiem gospodarczym i w zakresie zamierzeń ustawodawczych określa ustawy” (zapis oryginalny).

⁵ W art. 76 ust. 1 ustawy z 23.04.1935 r. ustawa konstytucyjna (Dz.U. Nr 30, poz. 227 ze zm.) ustawodawca stanowił, iż: *Dla poszczególnych dziedzin życia gospodarczego powołuje się samorząd gospodarczy obejmujący izby rolnicze, przemysłowo-handlowe, rzemieślnicze, pracy i wolnych zawodów oraz inne związki publicznoprawne*. Por. A. Adamczyk, S. Pastuszka, *Konstytucje polskie w rozwoju dziejowym 1791–1982*, Warszawa 1985, s. 285.

⁶ Ustawa z 22.07.1952 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1976 r. Nr 7, poz. 36).

ustrój na zasadach demokratycznych, przy poszanowaniu podstawowych praw i wolności człowieka. W konsekwencji mogły powstać nowe samorządy zawodowe, jako wyraz tworzenia struktur społeczeństwa obywatelskiego oraz przejmowania przez środowiska zawodowe współodpowiedzialności za funkcjonowanie społeczeństwa⁷.

Kolejną pozytywną zmianą było wprowadzenie w art. 17 ust. 1 Konstytucji RP pojęcia zawodu zaufania publicznego, które potwierdzało, że dostrzeżono fakt posiadania przez pewną grupę zawodów szczególnych cech wspólnych.

Z przywołanego przepisu wynika, że samorząd zawodowy ma do spełnienia dwa podstawowe zadania:

- 1) reprezentowanie osób wykonujących zwód zaufania publicznego,
- 2) sprawowanie pieczy nad należyтым wykonywaniem tego zwođu w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony.

Wśród tych zadań znajdują się więc zarówno zadania o charakterze publicznym, jak i zadania, które mają charakter wewnętrzzorganizacyjny samorządu (zadania własne)⁸.

Utworzenie przez ustawodawcę samorządu danego zawodu zaufania publicznego uzależnione jest jednak od konkretnych racjonalnych przesłanek, w tym między innymi od stwierdzenia możliwości pełnienia przez dany samorząd w sposób należyty konstytucyjnej pieczy nad wykonywaniem zawodu zaufania publicznego. Związane jest to z faktem, że ustawodawca tworząc samorząd, pozbawił się wspomnianych uprawnień władczych, cedując je na rzecz samorządu.

⁷ R. Kmiecik, *Samorząd gospodarczy w Polsce. Rozważania na temat modelu ustrojowego*, Poznań 2004, s. 370. Por. także A. Nowak-Far, *Zmiany administracyjne i ich znaczenie* [w:] *Transformacja systemowa w Polsce*, red. K. Żukrowska, Warszawa 2010, s. 207–213.

⁸ Por. wyrok TK z 14.12.2010 r., K 20/08, OTK-A 2010/10, poz. 129; z 22.05.2001 r., K 37/00, OTK-A 2001/4, poz. 86; z 18.10.2010 r., K 1/09, OTK-A 2010/8, poz. 76; z 18.02.2004 r., P 21/02, OTK-A 2004/2, poz. 9.

Przepis art. 17 ust. 1 Konstytucji RP jest również podstawą powstania samorządu architektów oraz inżynierów budownictwa, które działają na mocy przepisów ustawy o samorządach zawodowych⁹. Utworzenie tych samorządów zawodowych było zgodne z długoletnimi staraniami środowisk zawodowych, których początki można odnotować już w 1927 r., kiedy Związek Stowarzyszenia Architektów Polskich, powołany w 1927 r., przekształcony w 1934 r. w Stowarzyszenie Architektów Polskich, podjął prace nad ustawowym powołaniem samorządu zawodowego. Początkowo, planowano powołanie dwóch odrębnych izb – jednej dla architektów, drugiej dla inżynierów. Jednak po wielomiesięcznej dyskusji Stowarzyszenie Architektów Polskich doprowadziło do opracowania projektu ustawy „Projekt o Izbie Budowlanej”, który 12.07.1933 r. został złożony ministrowi spraw wewnętrznych¹⁰.

Była to pierwsza próba stworzenia wspólnego samorządu architektów i inżynierów, zrzeszającego wszystkie osoby mające uprawnienia budowlane. Ostatecznie nie doszło jednak do uchwalenia opracowanego projektu ustawy, lecz dzięki staraniom Koła Inżynierów Dróg i Mostów 4.05.1934 r. powołano Polski Związek Inżynierów Budowlanych, którego celem była przede wszystkim „obrona interesów zawodowych i ekonomicznych inżynierów budownictwa”¹¹. Jako pierwsi zorganizowali się natomiast elektrycy, którzy w 1919 r. zawiązali działające do dzisiaj Stowarzyszenie Elektryków Polskich (SEP).

Środowisko techniczne zauważyło jednak, iż organizacje naukowo-techniczne nie mają ustawowych warunków właściwego ich reprezentowania. Względy formalne uniemożliwiały bowiem np. przejęcie przez stowarzyszenia upoważnienia do nadawania uprawnień budowlanych. Dlatego też podejmowano działania zmierzające do powołania odpowied-

⁹ Początkowo ustawa obejmowała swoim zakresem również zawód urbanisty oraz samorząd zawodowy urbanistów. Pierwotny Dz.U. z 2001 r., Nr 5, poz. 42.

¹⁰ A.B. Nowakowski, *80 lat samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie*, Konferencja Łódzkiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa, Łódź 15–16.05.2008 r., s. 113.

¹¹ Cytat ze Statutu Polskiego Związku Inżynierów Budowlanych, Warszawa 1934.

nio umocowanych mających znacznie szersze kompetencje samorządów zawodowych.

Na początku lat 80. Stowarzyszenie Architektów Polskich i Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa (PZITB) ponownie zainicjowały powołanie samorządu zawodowego. Kolejne ich zjazdy zobowiązały ich władze do podjęcia starań o utworzenie takiej organizacji. Architekci odwoływali się do przedwojennych rozwiązań, a ich starania popierali członkowie PZITB¹². Pracami przygotowawczymi utworzenia izb zajęły się komitety organizacyjne. Ich członkami zostali powołani przez Ministra Polityki Regionalnej i Budownictwa przedstawiciele organizacji naukowo-technicznych¹³. Kolejne próby zaowocowały uchwaleniem ustawy z 15.12.2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (tekst pierwotny: Dz.U. z 2001 r. Nr 5, poz. 42). W wyniku uchwalenia tej ustawy doszło do utworzenia trzech odrębnych samorządów: architektów, inżynierów budownictwa i urbanistów, które przejęły od organów administracji rządowej kompetencje m.in. w zakresie nadawania i pozbawiania uprawnień budowlanych oraz nadawania tytułu rzeczoznawcy budowlanego, a także prowadzenia postępowań w sprawie odpowiedzialności zawodowej. Przepisy tej ustawy weszły w życie 25.01.2002 r.¹⁴

Powołanie tych samorządów zawodowych stanowiło potwierdzenie posiadania przez te profesje statusu zawodu zaufania publicznego, ponieważ zgodnie z art. 17 ust. 1 Konstytucji RP jedynie takie zawody mają prawo tworzyć własne samorzady zawodowe. Jednak w przypadku za-

¹² A.B. Nowakowski, z otwarcia Konferencji Łódzkiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa, *Samorząd zawodowy inżynierów budownictwa – dziś i jutro*, Łódź 17.11.2005 r., s. 5.

¹³ W. Piwkowski, *Powody do świętowania i powody do dyskusji*, „Inżynier Budownictwa” 2012/7, s. 10.

¹⁴ Jedynie przepis powołujący Komitety Organizacyjne Izb Architektów, Inżynierów Budownictwa oraz Urbanistów, których zadaniem było m.in. opracowanie projektów regulaminów pierwszych zjazdów okręgowych izb i Krajowych Zjazdów Izb oraz regulaminów wyborów delegatów na te zjazdy, ustalenie liczby, obszaru i siedzib okręgowych izb oraz zwołanie, zgodnie z przepisami ustawy, pierwszych zjazdów okręgowych izb oraz Krajowych Zjazdów Izb do 31.12.2002 r., wszedł w życie już 8.02.2001 r.

wodu urbanisty nastąpiła bardzo istotna zmiana, która skutkowałą wyłączeniem tego zawodu z kręgu zawodów zaufania publicznego (szerzej zob. komentarz do art. 1).

USTAWA

z dnia 15 grudnia 2000 r.

o samorządach zawodowych architektów oraz inżynierów budownictwa

(tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 1117)

ROZDZIAŁ 1

Przepisy ogólne

Art. 1. [Przedmiot ustawy]

Ustawa określa organizację i zadania samorządów zawodowych architektów oraz inżynierów budownictwa, a także prawa i obowiązki członków tych samorządów.

I. Zakres przedmiotowy ustawy

W art. 1 komentowanej ustawy został wskazany zakres przedmiotowy regulacji, który obejmuje organizację i zadania samorządów zawodowych dwóch zawodów zaliczanych do tzw. zawodów technicznych, tj. zawodów architekta i inżyniera budownictwa.

Pomimo że nie wynika to wprost z przepisów komentowanej ustawy, wskazane samorzady zawodowe są samorządami zawodów zaufania publicznego, a w związku z tym zawody architekta i inżyniera budow-

nictwa są zawodami zaufania publicznego¹. Potwierdził to Trybunał Konstytucyjny m.in. w wyroku z 24.03.2015 r., K 19/14, OTK-A 2015/3, poz. 32. Jak słusznie podniósł TK, Konstytucja RP w art. 17 ust. 1 posługuje się pojęciem „zawód zaufania publicznego”, nie definiując go. W związku z tym interpretacja tego pojęcia następuje z trudnością². Trybunał podzielił jednocześnie wyrażany powszechnie pogląd, że brak kryteriów przynależności do grupy zawodów zaufania publicznego albo bardzo szeroko zakreślone kryteria tego zawodu mogą prowadzić do deprecjacji etosu tych zawodów. W skrajnym przypadku, „jeśli ustawodawca zwykły nie byłby ograniczony w swej swobodzie kwalifikowania zawodów jako zawodów zaufania publicznego, to otwarta byłaby droga do państwa korporacyjnego”³. Z tego względu Trybunał Konstytucyjny za zasadne uznał sformułowanie kryteriów kwalifikowania poszczególnych zawodów jako zawodów zaufania publicznego, przy czym słusznie zaznaczył, że ocena taka powinna być dokonywana w każdym przypadku indywidualnie.

Jak zauważył Trybunał, w swoim wcześniejszym orzecznictwie wielokrotnie odnosił się do zawodów zaufania publicznego⁴, aczkolwiek najwięcej uwagi poświęcił dostępowi do tych zawodów, obowiązkowi sprawowania pieczy przez samorzady nad tymi zawodami oraz postępowaniu dyscyplinarnemu wobec osób wykonujących zawód zaufania pub-

¹ Na funkcjonujące obecnie ok. 20 samorządów zawodowych, jedynie ustawa z 11.04.2001 r. o rzecznikach patentowych (Dz.U. z 2019 r., poz. 1861), wprost stanowi w art. 1 ust. 2, że zawód rzecznika patentowego jest zawodem zaufania publicznego. Por. wyrok WSA z 16.05.2013 r. II SA/Ke 165/13, LEX nr 1316759 oraz wyrok WSA w Warszawie z 10.11.2016 r., VI SA/Wa 725/16, Legalis nr 1902379.

² Por. J. Smarż, *Relacja pojęć „wolny zawód: i „zawód zaufania publicznego”, o którym mowa w art. 17 ust. 1 Konstytucji RP, cz. I,* „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2020/4, s. 259–272 oraz J. Smarż, *Relacja pojęć „wolny zawód” i „zawód zaufania publicznego”, o którym mowa w art. 17 ust. 1 Konstytucji RP, cz. II,* „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2021/1.

³ Dz.U. z 2015 r. poz. 476 oraz J. Hausner, D. Długosz, *Tezy w sprawie zawodów zaufania publicznego* [w:] S. Legat, M. Lipińska, *Zawody zaufania publicznego a interes publiczny – korporacyjna reglamentacja versus wolność wykonywania zawodu*, Warszawa 2002, s. 121.

⁴ Zob. zwłaszcza wyroki z: 7.03.2012 r., K 3/10, OTK-A 2012/3, poz. 25; 26.03.2008 r., K 4/07, OTK-A 2008/2, poz. 28; 2.07.2007 r., K 41/05, OTK-A 2007/7, poz. 72; 8.11.2006 r., K 30/06, OTK-A 2006/10, poz. 149; 22.05.2001 r., K 37/00, OTK 2001/4, poz. 86.

licznego. Wiele orzeczeń sądowych dotyczyło też rozumienia pojęcia zawodu zaufania publicznego. Trybunał aprobując dotychczasowe ustalenia w tym zakresie⁵, biorąc również pod uwagę poglądy wyrażone w doktrynie prawniczej, opracował katalog cech zawodu zaufania publicznego, co których zaliczył:

- 1) konieczność zapewnienia prawidłowego i zgodnego z interesem publicznym wykonywania zawodu, ze względu na znaczenie, jakie dana dziedzina aktywności zawodowej ma w społeczeństwie,
- 2) udzielanie świadczeń i wchodzenie przez przedstawicieli omawianych zawodów w kontakty z osobami fizycznymi w razie wystąpienia potencjalnego lub realnego zagrożenia dóbr o szczególnym charakterze (np. życia, zdrowia, wolności, godności, dobrego imienia),
- 3) staranność i dbałość przedstawicieli omawianych zawodów o interesy osób korzystających z ich usług, troska o ich osobiste potrzeby, a także zapewnienie ochrony gwarantowanych przez Konstytucję RP praw podmiotowych jednostek,
- 4) wymaganie szczególnych kwalifikacji do wykonywania omawianych zawodów, obejmujących nie tylko odpowiednie, formalne wykształcenie, ale także nabyte doświadczenie oraz dawanie rękojmi należytego i zgodnego z interesem publicznym wykonywania zawodu, z uwzględnieniem szczególnych norm deontologii zawodowej,
- 5) pozyskiwanie informacji osobistych i dotyczących życia prywatnego osób korzystających z usług przedstawicieli zawodu zaufania publicznego; informacje te stanowią tajemnicę zawodową, a zwolnienie z niej może nastąpić na zasadach określonych w przepisach ustawy z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (obecnie Dz.U. z 2021 r. poz. 534 ze zm.),
- 6) względna samodzielność wykonywania zawodu⁶.

Należy przy tym pamiętać, że w świetle art. 17 ust. 1 Konstytucji RP to do ustawodawcy należy ocena, czy konkretny zawód ma już w określo-

⁵ Np. wyrok TK z: 7.05.2002 r., SK 20/00, OTK-A 2002/3, poz. 29; 18.02.2004 r., P 21/02, OTK-A 2004/2, poz. 9; 2.07.2007 r., K 41/05, OTK-A ZU 2007/7, poz. 72; 22.05.2001 r., K 37/00, OTK-A 2001/4, poz. 86.

⁶ Por. wyrok TK z 24.03.2015 r., K 19/14 (Dz.U. poz. 476).

nym momencie wszystkie omówione wyżej cechy konstytutywne dla zawodów zaufania publicznego w rozumieniu art. 17 ust. 1 i czy w związku z tym dopuszczalne jest utworzenie dla danego zawodu samorządu zawodowego. W tym względzie ustawodawca musi samodzielnie ocenić i zweryfikować zaistnienie w przypadku danego zawodu wszystkich cech określonego zawodu i czy w związku z tym jest konstytucyjnie dopuszczalne utworzenie dla tego zawodu samorządu zawodowego⁷.

Tak daleko idącą swobodę ustawodawcy, jeśli chodzi o podjęcie decyzji o utworzeniu samorządu zawodowego, sugeruje wyraźnie treść art. 17 ust. 1 Konstytucji RP, a szczególnie sformułowanie „w drodze ustawy można tworzyć samorządy zawodowe”. Jest to zatem suwerennym rozstrzygnięciem ustawodawcy, a Konstytucja RP nie formułuje prawa do samorządu zawodowego⁸. W świetle art. 17 ust. 1 Konstytucji RP dopuszczalna jest zatem sytuacja, w której dany zawód zaufania publicznego nie ma swojego samorządu zawodowego. *De lege lata* dotyczy to chociażby zawodu doradcy inwestycyjnego, który jest przez TK wyraźnie uznawany za zawód zaufania publicznego⁹, a który nie ma obecnie swojego samorządu zawodowego.

Biorąc pod uwagę katalog wskazanych cech, Trybunał Konstytucyjny dokonał charakterystyki zawodów architekta i inżyniera budownictwa, zauważając, że jak wynika z wielu przepisów ustawy z 7.07.1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2020 r. poz. 1333 ze zm.) oraz ustawy o samorządach zawodowych, w zakresie ich obowiązków znajdują się w szczególności: projektowanie, sprawdzanie projektów architektoniczno-budowlanych, sprawowanie nadzoru autorskiego, kierowanie budową lub innymi robotami budowlanymi, kierowanie wytwarzaniem konstrukcyjnych elementów budowlanych oraz nadzór i kontrola techniczna nad wytwarzaniem tych elementów, wykonywanie nadzoru inwestorskiego

⁷ M. Safjan, L. Bosek, *Konstytucja RP. Tom I. Komentarz do art. 1–86*, Warszawa 2016, komentarz do art. 17.

⁸ Wyrok TK z 30.11.2011 r., K 1/10, OTK-A 2011/9, poz. 99.

⁹ Wyrok TK z 12.05.2009 r., P 66/07, OTK-A 2009/5, poz. 65.

oraz sprawowanie kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych.

Chociaż, jak zauważył Trybunał, zakres obowiązków architekta i inżyniera budownictwa może się częściowo pokrywać, to jednak należy stwierdzić, że specyfiką pracy architekta jest projektowanie planów budowy, rozbudowy i modernizacji obiektów budowlanych lub ich części, a w szczególności opracowywanie założeń projektu, podejmowanie decyzji dotyczących rozwiązań konstrukcyjnych i materiałowych, plastyczno-przestrzenne opracowywanie projektów, a także projektowanie bezpośredniego otoczenia obiektu i zagospodarowania jego działki. Z kolei do obowiązków inżynierów budownictwa należą takie czynności jak planowanie i projektowanie obiektów budowlanych, opracowywanie technologii budowy, kontrolowanie i nadzorowanie poszczególnych etapów budowy czy udoskonalanie konstrukcji budynków lub ich fragmentów.

Trybunał uznał też, że działalność architektów i inżynierów wiąże się z koniecznością ochrony życia i zdrowia jednostek, zwłaszcza w procesie budowlanym, a zatem dóbr o szczególnym charakterze. Od właściwego przygotowania projektu architektoniczno-budowlanego, a następnie prawidłowego jego wykonania zależy bowiem bezpieczeństwo i zdrowie użytkowników obiektu. Architekci i inżynierowie wchodzić również w bezpośrednie relacje z osobami fizycznymi – odbiorcami ich usług, czyli inwestorami decydującymi się na podjęcie określonych prac budowlanych.

Dla zawodów zaufania publicznego tworzy się samorząd zawodowy, o którym mowa w art. 17 ust. 1 Konstytucji RP. W ten sposób państwo powierza pewnej grupie zawodowej realizację określonych zadań publicznych i wyposaża ją w tym celu w odpowiednie kompetencje władcze¹⁰. Samorząd upodmiotawia określoną grupę zawodową i umożliwia jej samodzielne rozstrzyganie w określonych granicach o swoich spra-

¹⁰ Podobnie: wyrok NSA z 23.04.1991 r., II SA 238/91, ONSA 1992/3–4, poz. 61.

Samorządy zawodowe architektów i inżynierów budownictwa zajmują istotne miejsce w demokratycznym państwie prawa. Sprawują one pieczę nad należyтым wykonywaniem zawodów zaufania publicznego w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony. Książka stanowi pogłębioną analizę zadań oraz zasad funkcjonowania samorządów zawodowych tzw. zawodów technicznych, czyli samorządu architektów oraz inżynierów budownictwa. W komentarzu omówiono m.in. zagadnienia takie jak:

- nadzór samorządów zawodowych nad należyтым i sumiennym wykonywaniem zawodów architekta i inżyniera budownictwa,
- nadawanie uprawnień budowlanych,
- prawne aspekty zadań rzeczoznawcy budowlanego,
- postępowania dyscyplinarne przed zawodowymi sądami dyscyplinarnymi.

Zawarte w komentarzu tezy poparte zostały poglądami doktryny i orzecznictwem sądów administracyjnych.

Książka przeznaczona jest dla architektów i inżynierów budownictwa wykonujących samodzielne funkcje techniczne w budownictwie oraz członków organów samorządów zawodowych, którzy muszą stosować przepisy komentowanej ustawy w praktyce. Stanowi także pomoc dla przedsiębiorców budowlanych, inwestorów, rzeczoznawców oraz pracowników organów administracji architektoniczno-budowlanej oraz organów nadzoru budowlanego wszystkich szczebli, a także osób odpowiedzialnych za organizację przetargów publicznych.

Joanna Smarż – doktor habilitowana nauk prawnych, profesor Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego w Radomiu, Kierownik Katedry Prawa Administracyjnego i Nauk o Administracji, wieloletnia pracowniczka Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa, autorka publikacji z zakresu prawa budowlanego.

Helena Kisilowska – doktor habilitowana nauk prawnych, profesor Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego w Radomiu, autorka licznych publikacji z zakresu prawa budowlanego i gospodarki nieruchomościami, współpracuje z Wydziałami Architektury i Budownictwa Politechniki Warszawskiej.

9788382460650 W01P01

ISBN 978-83-8246-065-0

9 788382 460650

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUPER.PL

WWW.PROFINFO.PL